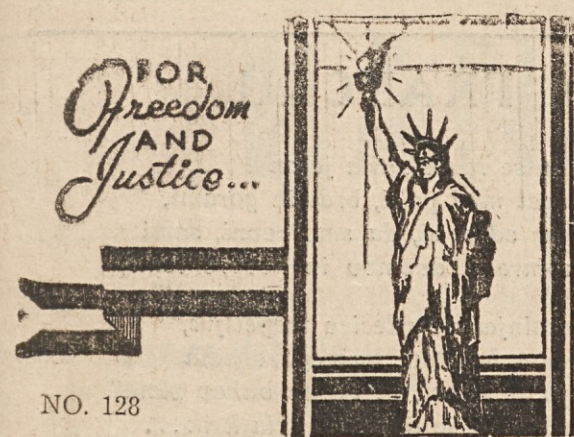

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg, Denver,

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER
Indianapolis, Florida, Ely, Pueblo, Rock Springs, all Ohio

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, NOVEMBER 14, 1979

George Voinovich umeščen za župana mesla Clevelanda

CLEVELAND, O. — V ponedeljek dopoldne je bil George V. Voinovich umeščen za župana Clevelanda ob navzočnosti 3.000 gostov v Music Hall na E. 6th St. in St. Clair cesti. Voinovich je 53. župan v zgodovini mesta in drugi, ki je slovenskega porekla. Njegova mati je bila Slovenka. Prvi slovenski župan je bil bivši sen. Frank J. Lausche, ki prav danes praznuje svoj 84. rojstni dan.

Voinovich je govoril zbranim gostom in se jim zahvalil za vso pomoč, ki so mu jo nudili. Obljubil je, da bo delal v prid mesta in slehernega njegovega prebivalca. Odločil se je črnogledost nekaterih strokovnjakov, ki so že odpisali večja mesta. Novi župan zaupa v Cleveland in je prepričan, da se bo to mesto v bodočih letih zopet uvrstilo med najboljše v Ameriki. Ponašal je "temo" njegove uspešne volivne kampanje: "Skupaj lahko vse naredimo!"

Nadalje je pozval vse delodajalce v mestu, naj skušajo na novo zaposliti čim več mladih ljudi in naj vlagajo več denarja v povečanje zmogljivosti svojih tovarn in drugih gospodarskih podjetij. Pohvalil je tudi delavce in delavke in trdil, da so vedno bili glavni stebri vsega mestnega napredka.

Voinovich je dodal, da bo omejeval svoje javne in politične nastope in da ga bo mogoče najti predvsem v njegovi pisarni v mestni hiši. Ko je končal svoj govor, je novi župan res šel naravnost v mestno hišo in začel z delom.

Včeraj je Ronald Reagan napovedal svojo kandidaturo

SACRAMENTO, Kal. — Bivši kalifornijski guverner in filmski igralec Ronald Reagan se je včeraj uradno pridružil večji skupini republikancev, ki se potegujejo za imenovanje kot strankinega kandidata v predsedniških volitvah prihodnje leto. Njegova odločitev ni nobenega presenetila.

Vsa dosedanja javna povpraševanja kažejo, da je Reagan najbolj popularen možni predsedniški kandidat med republikanskimi volivci. Njegova odločna konservativnost odgovarja njihovim željam. Reagan je tudi zelo dober govornik, ki mu je kos morda samo John Connally. Največja težava za Reagana v prihodnjih mesecih bo brez dvoma njegova starost. Rodil se je namreč 6. februarja 1911 in je že v 69. letu starosti. Vsi njegovi nasprotniki so mlajši. John Connally ima 62 let, Howard Baker 54 in George Bush 55. Ker Reagan vodi pred vsemi drugimi kandidati, ga bodo tudi vsi napadali in skušali zmanjševati njegovo doslej veliko prednost.

Novi grobovi

Bertha Lobe

Preteklo nedeljo zjutraj je v St. Vincent bolnici umrla 62 let stara Bertha Lobe, rojena Eršte, vdova po leta 1965 umrlem možu dr. Hinku, mati Dane, Louisa in Thomasa, stara mati Williama, sestra Anne J. Eršte. Pokojna je bila dolgoletna tajnica Slovenske pristave, tajnica Slovensko-ameriškega kulturnega sveta, aktivna v Nationalities Movement of Ohio ter članica več slovenskih društev. Pogreb bo iz Zakrjaskovega pogreb. zavoda na 6116 St. Clair cesti danes, v sredo ob 9., v cerkev sv. Vida ob 9.30, nato na Kalvarijo. Družina priporoča v pokojničin spomin darove Slovenskemu domu za ostarele ali Cancer Society.

Marija Eržnožnik

Pretekli ponedeljek zjutraj je na svojem domu po dolgi boleznici umrla 71 let stara Marija Eržnožnik, roj. Starman na Selu pri Žireh, v Sloveniji, od koder je prišla v Ameriko pred 30 leti, žena Karla, mati Mrs. Frank (Jolanda) Bogatay, sestra Louisa, Sophie in Franciške Starman. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62 cesti danes, v cerkev sv. Vida ob 12., nato na pokopališče Vernih duš.

Charles Boitz

Umril je 93 let stari Charles Boitz, rojen v Dolenji vasi pri Ribnici, veteran prve svetovne vojne, prijatelj Elaine Sufka. Pogreb bo iz Zakpogrebnega zavoda jutri, v četrtek, ob 11. dopoldne, nato na Lakeview pokopališče. Na mrtvaški oder bo položen nocoj ob 7.

Anton Somodji

Umril je 66 let stari Anton Somodji, mož Aranke, roj. Basko, oče Anthonyja, Franka in Josepha, 5-krat stari oče. Pogreb bo iz Zakpogrebnega zavoda v petek ob 9.30 dopoldne, v cerkev sv. Vida ob 10., nato na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaški oder bo položen nocoj ob 7.

Fred La Porte

Pretekli terek je na svojem domu nenadno umrl 64 let stari Fred LaPorte, mož Mary, roj. Bencar, oče Sharon Gray in Freda, 2-krat stari oče, brat Grace Shumaker, Annamarije Ferencak, Ger-

trude Burns, Jean Truden in Davida, veteran druge svetovne vojne, zaposlen pri General Electric skozi 28 let, dokler ga ni bolezen prisilila, da je šel v pokoj leta 1973. Pogreb bo iz Zeletovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v petek ob 8.45, v cerkev sv. Kristine ob 9.15, nato na pokopališče Western Reserve Memorial Gardens. Na mrtvaški oder bo položen nocoj ob 7.

Sodni proces proti škofu Trifi se bo kmalu začel

DETROIT, Mich. — Med drugo svetovno vojno je igral sedanjí pravoslavni škof Valerian Trifa vodenil vlogo v organizaciji "Železna straža" v Romuniji. Med vojno je bila Romunija zaveznica Hitlerjeve Nemčije in je sodelovala v napadu na Sovjetsko zvezo leta 1941. V treh letih vojskovanja je padlo več sto tisoč romunskih vojakov.

Vlada v Romuniji je bila dokaj fašistično usmerjena in v teh okoliščinah je bilo nekaj časa "Železna straža" močno gibanje. Posebno je preganjala Jude v tej državi in nekaj jih je umorila. Priče trdijo, da je bil škof Trifa zelo aktiven pri vseh teh početjih. Trifa sam zanika vse te trditve kot izmišljotino njegovih nasprotnikov ali kot napake.

Po vojni je Trifi uspelo pobegniti v tujino in končno se naseliti v ZDA, kjer je kmalu postal aktiven v vrstah pravoslavnih Romunov. L. 1957 je prejel ameriško državljanstvo. Tisti, ki ga obtožujejo vrste vojnih zločinov, trdijo, da je Trifa lagal, ko je v prošnji za ameriško državljanstvo rekel, da ni bil vojni zločinec.

Preiskava, ki jo je odredila zvezna vlada je pokazala, da so obtožbe proti škofu dovolj utemeljene, da bi začeli sodni postopek. Razprava se bo pričela prihodnji mesec. Ako bo sodni proces Trifo obsodil, mu bo odvzeto ameriško državljanstvo. Nobene možnosti pa ni, trdijo uslužbenci zvezne vlade, ki obravnavajo to zadevo, da bi bil Trifa kdaj izročen komunistični Romuniji.

250.000 prebivalcev mesla Mississauga se vrne domov

MISSISSAUGA, Ont. — Preteklo soboto okoli polnoči je v tem predmestju Toronta iztiril tovorni vlak. Med poškodovanimi vagoni je bila cisterna, napolnjena z 90 tonami klora. Druge cisterne so bile napolnjene z zelo nevarnim plinom "propane". Ta plin se je tudi vnel in zaradi nevarnost eksplozij in možnosti, da bi se cisterna s klorom popolnoma razbila, so oblasti odredile preselite vsega prebivalstva v bližini nesreče. Prizadeto območje je obsegalo kar 35 kv. milj in več kot 250.000 ljudi je moralo zapustiti domove. Preseliti so morali tudi približno 1.200 bolnikov iz treh bolnišnic v Mississaugi.

Gasilci so rekli, da bodo morali počakati, dokler požar ne ugasne. Sele potem bo konec nevarnosti. K sreči ni prišlo do večjih eksplozij in tudi smrtnih žrtev ni bilo. Količina klora, ki jo še vedno pušča poškodovana cisterna, ni nevarna.

Včeraj popoldne so se ljudje že začeli vračati domov. Med prebivalci Mississauge je tudi nekaj Slovencev.

Skupina izvedencev je že začela pregledovati kraj nesreče in bo skušala ugotoviti, zakaj je vlak iztiril.

Vlada Vzh. Nemčije olajšala pogoje za obiske Zah. Nemcev

BONN, Zah. Nem. — Zahodnonemška vlada je sporočila, da bo približno 1.2 milijona njenih državljanov zagotovljena pravica za enodnevne obiske v Vzhodni Nemčiji. Ta olajšava bo v veljavi začenši s 15. decembrom. Ti Nemci živijo v občinah, ki so tik ob vzhodnonemški meji.

Pogodba, ki sta jo obe Nemčiji podpisali l. 1973, predvideva namreč, da imajo vsi zah. Nemci v teh obmejnih občinah pravico za enodnevne obiske v Vzhodni Nemčiji. Pred leti je Zah. Nemčija počevala geografski obseg teh občin in se je morala pogajati z vzhodnonemsko vlado, da bi ta sprejela nove občinske meje in dala iste pravice za bivalcem teh občin.

PREDS. CARTER: IRANSKE NAFTE NE BOMO UVAŽALI! TALCI ŠE V POSLANIŠTVU

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Jimmy Carter je v ponedeljek sporočil, da je odredil takojšnjo ustavitev nakupovanja in uvažanja iranske nafte. Odslej naj bi iranska vlada prodajala svojo nafto drugim državam, ne pa ZDA. Predsednik je ob tej priliki tudi prvič obsodil govoril o krizi med Iranom in Ameriko. Zatrjeval je, da ZDA pod nobenim pogojem ne bodo delale po navodilih teroristov. Šaha Pahlevija ne bomo izročili Iranu.

Doslej so ZDA uvažale približno 700.000 sodov iranske nafte dnevno, kar je pomenilo okoli 4% vsega ameriškega uvoza nafte. Naftni strokovnjaki v New Yorku in Washingtonu trdijo, da bo mogoče ustavitev iranske nafte kriti s povečanim uvozom iz drugih OPEC držav ter s pospešenim varčevanjem doma. Predvidevajo pa, da se bo cena galona gazolina povzela za 15 centov prihodnje leto. V svojem govoru je Carter pozval Amerikance, naj varčujejo pri uporabi gazolina in drugih naftnih derivatov.

V Iranu je minister za nafto Ali Akbar Moinefar odgovoril, da njegova država ne potrebuje ZDA. "Nam ne manjka kupec naše nafte," je izjavil. Strokovnjaki sicer soglašajo, da Carterjev ukrep Iranu ne bo škodoval. Po-udarjajo pa, da Iran nujno potrebuje ameriško strokovno pomoč in rezervne dele za stroje in drugo opremo, ki jih uporabljajo pri vrtnanju naftnih vrtin, črpanju nafte ter rafiniranju. Vsega tega se pa vodilni Iranci, s Homeinijem na čelu, zaenkrat ne zavedajo.

Carterja podprejo

Carterjeva odločitev glede iranske nafte je našla odobrenje med člani Kongresa in občinstvom. Republikanski predsedniški kandidat in voditelj republikanske manjšine v Senatu Howard Baker

enodnevne obiske novim prejavkar so dosegli sporazum o tej zadevi.

je rekel, da je imel Carter prav. Sen. Edward M. Kennedy je tudi soglašal s Carterjem, prav tako sen. Alan Cranston iz Kalifornije, ki je dodal, da moramo vsi Amerikanci varovati z energijo kot nikoli prej.

Vplivni sen. Henry M. Jackson je opozarjal, da Carterjev ukrep res ne bo Iranu posebno škodoval. Bil pa je prvi udarec Iranu in Homeini in njegovi somišljeniki naj vedo, da so ZDA pripravljene braniti svoje interese. Jackson je omenil, da je Carterju uspelo dvigniti ponos Amerikancev.

Bela hiša je pa vseeno morala priznati, da ameriška vlada ni dosegla nobenega napredka v sporu z Iranom glede izpustitve talcev. Homeini je povedal, da smejo svojci talcev pisati pisma tem talcem. To izjavo smatrajo v Washingtonu kot dokaz, da je Ajatola pripravljen zavlačevati to zadevo dalj časa. Homeinijevci tudi očitno upajo, da bodo svojci talcev začeli pritiskati na ameriško vlado, da šaha izroči in talce na ta način reši.

Iranski predlogi

Včeraj so rekli v Teheranu, da bi sprejeli nekakšno mednarodno sojenje šaha. Če bi ZDA pristale na to, so navedli, bi morda bilo mogoče doseči sporazum o usodi talcev in o njihovi morebitni izpustitvi. Carterjeva vlada je zavrnila to ponudbo kot povsem "nesprejemljivo".

Iran je včeraj tudi apeliral na Varnostni svet ZN, naj vpliva na ZDA glede izročitve šaha. Kot kaže, bodo Homeini in njegovi muslimanski podporniki vztrajali pri tej zahtevi prav do konca. Njihova želja je, da bi šaha proglasili za zločinca velikega kova, kot človeka, ki torej nima pravice do političnega azila v ZDA ali kjerkoli na tem svetu. Navajajo, da je bilo v Iranu v letih šahovega vladanja ubitih preko 400.000 iranskih državljanov. Ako so ZDA pokazale pripravljenost izročiti vojne zločince druge svetovne vojne, trdijo, zakaj ne bi istega storile s šahom?

Najnovejša poročila, ki prihajajo iz Teherana, soglašajo, da je stanje talcev v danih razmerah dokaj dobro. Iranci so pa v zadnjih dneh objavili nekaj izjav, ki so jih baje podpisali nekateri talci, v katerih prosijo predsednika Carterja, naj vendar šaha izroči in nje reši. To vzbuja zaskrbljenost v Washingtonu in sum, da Iranci pritiskajo na talce.

Od začetka krize pa do danes ni prišlo do smrtnih žrtev med talci in tudi resnih poškodb ni bilo.

VREME

Pretežno oblačno danes z možnostjo dežja do 50%. Najvišja temperatura okoli 39 F. Jutri pretežno sončno in nekaj toplejše.

Iz Clevelanda in okolice

Za Voinovicha—

V soboto zvečer, 17. novembra, ob 6.45 zvečer priredi Slovensko-ameriški kulturni svet večerjo s programom in plesom v počastitev novega župana Georgea V. Voinovicha v University Center Bldg. na Cleveland State University, E. 22 St. in Euclid Ave. Sen. Frank J. Lausche bo govoril, peli pa bodo sloviti "Singing Angels". Vstopnice so po \$15 na osebo. Za podrobnosti, pokličite 391-4000 po 2. popoldne.

Festival pri Sv. Vidu—

V petek, 16. novembra, se začne pri Sv. Vidu NOVEMBRSKI FESTIVAL. Na razpolago bodo okusna kosila, razne igre z nagradami, pa tudi lepa priložnost za kramljanje starih znancev in prijateljev. Več v oglasu. Vsi vabljeni!

Slovenski mladinski zbor—

Slovenski mladinski zbor začne z rednimi pevskimi vajami v petek, 16. novembra, ob 6.30 zvečer. Vabijo tudi nove člane in članice od osmega leta naprej. Po vaji bo kratak sestanek. Vabijo tudi starše. Pridite v pevsko sobo pod cerkvijo Marije Vnebovzete.

Sen. Lausche praznuje—

Danes praznuje sen. Frank J. Lausche svoj 84. rojstni dan. Čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let ob strani žene ge. Jane!

20-obljetnica—

"Tabor" DSPB Cleveland naproša vso slovensko javnost, da se prisostvuje daritvi sv. maše za pok. škofa dr. Gregorija Rožmana, ki jo bo daroval Rev. Tome v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Sv. maša bo darovana v nedejo, 18. novembra, ob 10.30 dopoldne.

Seje—

Podružnica št. 10 SZZ ima svojo letno sejo in volitve v nedeljo, 18. novembra, ob 2. popoldne v Slov. domu na Holmes Ave. Vse članice vabljene.

Društvo sv. Ane št. 4 AM-LA ima sejo nocoj ob 7.30 v običajnih prostorih. Po seji zabava.

"Debutantes Jr. League" Slovenske ženske zveze ima sejo jutri, ob 7. zvečer, v Euclidski sobi v Euclid Sq. Mall. Dekleta v starosti 16 let in naprej so vabljeni.

Rojstni dan—

Mrs. Mary Modic danes praznuje svoj 86. rojstni dan v krogu svoje družine. Naša dolgoletna naročnica sedaj živi s hčerko Mrs. William Tome na 2504 Lee Road, Cleveland Hts. Čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih let.

K molitvi—

Članice podružnice št. 47 SZZ so vabljene danes ob dveh v Fortunovem pogreb-nem zavodu k molitvi za umrlo Anno Kresevic.

Arafat v Moskvi

MOSKVA, ZSSR. — Voditelj PLO Jasir Arafat je prispele v Moskvo, kjer se bo pogovarjal s sovjetskimi voditelji. Sovjetija močno podpira PLO. Drugih podrobnosti ni.

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Mon., Wed., Fri., except holidays and 1st 2 weeks
in July

NAROČNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in deželo izven Združenih držav:\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$15.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$10 per year—Canada and Foreign: \$15 a year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 128 Wed., Nov. 14, 1979

Ob prvi obletnici papeževanja Janeza Pavla II.

II.

Tudi na problem "ost-politike" je dal indirekten odgovor; zanj sta Vzhod in Zahod ena enota, Rusija je po poreklu in tradiciji evropska država in krščanstvo je obema skupen izvor in temelj. Ne morejo obstajati samo na Zahodu garantirane človekove pravice, če niso tudi na Vzhodu. Nekoč se mora doseči ravnotežje.

Romanje na Poljsko je bil obisk "drugemu redu", to je — komunistični državi. Pravi, da se bo vrnil tja ob 600-letnici Čestohovske Marije leta 1982. Tretji obisk je veljal "kapitalističnemu Zahodu". Tako je obiskal vse tri rede "uvrščenih". Šel je tokrat na sedež Združenih narodov govorit pred 152 zastopniki svetovnih držav — kot sam vladar države Vatikana. Prej je obiskal Irsko in pozneje ZDA. Prav na Irskem, na sami meji dolgoletnih bojov, je govoril proti terorizmu in za uporabo mirnih sredstev za poravnavo sporov in dosego svobode; obsodil je prav tako oblastnike, ki privedejo do takih situacij. V ZDA je v dvorani Združenih narodov svaril pred oboroževanjem in prošil za mir. V Washingtonu je govoril o pomenu zakona in o svetosti slednjega, tudi pravkar spočetega življenja, torej proti splavu. Tudi drugod je govoril o vrednosti človeka sploh v vseh njegovih odtenkih.

Tako je tudi v ZDA dokazal pravilnost Carterjevih označb ob sprejemu, da je "prvak za človekovo vrednost in romar za mir."

Janez Pavel II. tudi v Vatikanu nenehno deluje pastoralno: obiskuje na svojem belem džipu svoje fare kot "rimski škof", in poučuje katekizem na svojih avdijencah, ki jih ima redno v sredah in nedeljah. Zadnji ciklus kateheze je bil razlaganje sv. rožnega venca... Na njegovih ramah je vsa diplomacija sv. Cerkve in govori se že, da namerava sklicati še II. vatikanski konecil v bližnjih letih. Toda ena najtežjih in najbolj delikatnih njegovih ciljev je — pomoči ki mirni poravnavi ozemeljskega spora med Čilom in Argentino, katerega rešitev se obeta za drugo leto, ko bi želel — kot pišejo listi —, da bi se pri spomeniku Kristusa na mendoški meji poravnala nasprotnika — v njegovi prisotnosti.

Papež Janez Pavel II. je človek neverjetnih talentov in življenjske energije: najbolj preseneča s svojim znanjem jezikov. Govori tekoče v petih in več jezikih, pozdravlja — kot je storil za novo leto — v 32 jezikih (tudi slovensko; hrvaško je bral sv. mašo). Je pesnik. V tem letu so izšle njegove pesmi v italijanskem prevodu (iz njega nekaj zgledov tudi v slovenskem v Mladiki), pa angleškem. Njegovo dramo so igrali v Rimu in v Londonu. Bil je svoj čas aktivni igralec in športnik. Je dober pevec, ki rad poje tudi kot papež: njegovo petje na romanju na Poljskem je snemano na plošče. Pel je v oknu Vatikana s pevci, ki so mu za obletnico peli serenado.

V Italiji je papež ena najbolj priljubljenih oseb. Vsak tujec in domačin se hoče udeležiti njegovih javnih avdienc. Okoli 70.000 oseb šteje zdaj slednja taka avdienca, ki jih papež ne daje več v novi veliki dvorani za 12.000 ljudi pok. Nevrija, temveč na tigu sv. Petra. In pravijo, da bo moral določiti še en dan v tednu. V skupinah je tak pritisk v težnji, priti v njegovo bližino, da povprečno vedno omedli do 40 oseb, za kar so zdaj pripravili dve postaji "prve pomoči". Pomnožili so znatno število pometalcev za smeti, ki jih na tone ostane po takih sprejemih. Naval romarjev je videti iz teh števil: 1. 1975, ko je bilo sveto leto, je prišlo na tako avdienco okrog 500 avtobusov, zdaj jih vsako sredo in nedeljo pride od 600 do 800! To po poročilih rimske prometne pisarne. Uspavajo prekupčevalci: čeprav je vstop brezplačen, plačujejo tuji zanj radi tudi 20 dolarjev, da ga dobijo. Služijo odlično prodajalci "spominkov". In pošta: "ta v 15 letih papeževanja Pavla VI. ni prodala toliko znamk, kot zdaj v enem letu," pravi podravatelj Osservatore Levi. Isti tudi komentira to izredno in ogromno popularnost poljskega papeža: "Je mlad in energičen. K temu pridejo še lastnosti treh prejšnjih papežev, ki so združene v njem: spontanost Janeza XXIII., kultura Pavla VI. in pastoralna preprostost Janeza Pavla I."

Obstajajo ne samo filmi o njegovih romanjih na Poljsko, v ZDA in Irsko, temveč se pripravlja — kot poročajo poljski listi — tudi že film o papeževi generaciji na Poljskem s papežem v ospredju (seveda polklicnim igralcem) pod naslovom: To je človek!

S. S.

Beseda iz naroda...

Ob 20-letnici smrti škofa Gregorija

LEMONT, Ill. — Zakaj obhajamo obletnice smrti škofa Gregorija Rožmana? Mnogim ni treba odgovarjati na to vprašanje, čutijo pa za dolžnost, da mlajšim generacijam pokažemo, kaj pomeni škof Gregorij za Slovence. V zadnjih letih sem se srečeval z mnogimi, ki so prihajali iz starega kraja na obisk k svojcem v Ameriki. Obiskali so me s svojimi sorodniki, ki so želeli, da bi jim govoril, kaj so Slovenci ustvarili v Ameriki. Vedno sem se pomudil največ z opisovanjem petih slovenskih ameriških škofov: Friderika Barage, Ignacija Mraka, Janeza Vertina, Jakoba Trobca, Ivana Starihe in tistih ameriških škofov, ki poznajo delovanje slovenskih misijonarjev-pionirjev na področju ZDA; od teh zadnjih sem jim posebno rad omenil škofa Rauscha, ki je po materi slovenskega pokolenja, kar s ponosom priznava.

Predvsem pa sem govoril o škofu Frideriku Baragi, ki ga je Rausch imenoval za "arhitekta vere in svobode v Ameriki". Pojasnjeval sem, kako je Baraga na podlagi skušenj, ki jih je pridobil v dušno-pastirskem delu za verno slovensko ljudstvo v času, ko je bila slovenska duhovščina skupno s tedanjim škofom janzenistična, uspešno deloval med Indijanci. Ni jim vsiljeval evropske kulture in miselnosti, marveč se je prilagodil njihovi duhovnosti ter ji dal krščanske izraze. Nek duhovnik, ki sem mu to razlagal, je vzkliknil: "Ali je to kje objavljeno?" Odgovoril sem mu, kolikor je bilo mogoče v kratkem času.

Marsikdo bo vprašal: Kako naj zvezo, kaj pomeni škof Rožman za Slovence? Lahko bi dejal, naj bere tri dele, posebno tretji del, knjige "Škof Rožman", ki jo je spisal dr. Jakob Kolarič. Ljudje pa se danes branja bojijo in hočejo to, kar je v knjigah na dolgo pojasnjeno in utemeljeno, dobiti v kratkem odgovoru. V dolgovestni propagandi proti škofu Rožmanu je prav zato tudi slabost, ki ne vodi do uspeha. Zdi se mi, da so obletnice smrti škofa Gregorija Rožmana ena izmed primerenih prilik, da odgovarjamo na gornje vprašanje. S tem tudi pokažemo, da se nas komunistična propaganda ni dotaknila.

Škof Gregorij Rožman je vodil ljubljansko škofijo v zelo težkih letih ne le slovenske, marveč tudi svetovne zgodovine. Pripravljala se je vojna, ki je zajela velik del sveta in v naši domovini je bila v teku komunistična revolucija, ki se je skrivala pod osvobodilno borbo slovenskega naroda. Tega danes ne zakrivajo voditelji revolucije. Najbolj značilno za komunistično revolucijo je pa uničenje vse preteklosti, tradicije, ki jo cenimo in se ji ne moremo odpovedati.

Po dobrih treh desetletjih komunističnih revolucij je postalo jasno, da komunizem ni prinesel svobode. V vseh komunističnih državah so kršene osnovne človeške pravice, ki jih je priznala in sprejela kot obvezne glavna skup-

Škof Gregorij Rožman

ščina Združenih narodov dne 10. decembra 1948 s "Splošno izjavo o človeških pravicah". Osnovne človeške pravice so kršene v državah s komunističnimi režimi in vojaškimi vladami. Tudi Združenim državam Amerike radi očitajo kršenje osnovnih človeških pravic, kar ni vedno brez podlage, a tu ima vsakdo možnosti, da si svobodno pridobi te pravice, ako drugače ne, s sodnijskim postopkom. Zaradi kršenja osnovnih človeških pravic je bila konferenca v Helsinkih, a brez pravega uspeha. Sovjetska zveza ob vseh dokazanih očitkih zanika kršenje človeških pravic, ker so vsi, ki so jim te pravice zanižane, "zločinci".

Papež Pavel VI. je govoril članicam Združenih narodov o osnovnih človeških pravicah. Prav tako tudi papež Janez Pavel II., ki je ob tej priliki dejal: "Auschwitz mora biti danes svarilno znamenje na poti človeštva, da se enkrat za vselej odpravi vsake vrste koncentracijske taborišče na zemlji... Ne bi bil iskren zgodovini tega stoletja, ne bi bil pošten v veliki zadevi človeka, kateremu želimo vsi služiti, ako bi bil tiho jaz, ki prihajam iz dežele, na kateri živem telesu je bil nekdanj zgrajen Auschwitz... Ta cena ne more biti plačana zastoj!" Pri vsem delu za izpolnjevanje osnovnih človeških pravic Janez Pavel II. znova in znova poudarja, da gre za vsakega posameznega človeka. Ni oblasti na svetu, ki bi smela kršiti osnovne osebne pravice.

Med vojno je bila Slovenija okupirana po Nemcih in Italijanih, obenem je bila v teku komunistična revolucija. Slovenci nismo imeli tedaj v javnosti nobenega vidnega človeka, ki bi branil pravice človeka. Med okupacijo in revolucijo sploh ni bilo nobenega govora o človekovih osnovnih pravicah, čeprav so bile te kršene na brezštevilne načine, saj prav to je privedlo do "Splošne izjave o človekovih pravicah" Združenih narodov leta 1948. Tedaj je šlo preko Slovenije gorje, ki ga ni mogoče opisati v nobenih spominih. Nemci na Gorenjskem in Stajerskem so pregnali duhovnike, nje in izobražence ter vse vplivne ljudi so izgnali ali jih presegale v Srbijo in na Hrvaško.

Nemci in Italijani so streljali talce; tisočeri so bili v koncentracijskih taboriščih,

komunisti so streljali duhovnike in vplivne ljudi, mnoge vasi so bile požgane, stoteri so umirali od lakote v taborišču na Rabu. K vsemu temu so se ob zmagi komunistične revolucije vršili množični pokolji fantov in mož — domobranci in niti danes se ni dovoljeno obiskati njihovih skupnih grobov v raznih krajih Slovenije, posebno pa v Kočevskih gozdovih. V Dachau in Auschwitzu so lahko postavili spominsko kapelo, na grobove slovenskih mož in fantov pa ne smemo postaviti niti križa.

V takih razmerah je bil ljubljanski škof Gregorij Rožman. V 1100-letni dobi krščanstva med Slovenci ni bilo škofa, ki je šel skozi toliko gorja in verjetno ne bo škofa, ki bi nosil krivice in ponižanja s tako vdanostjo in ponižnostjo kot škof Rožman. To je zmogel, ker se je vedno zavedel, da je kot škof storil svojo dolžnost, ko je svaril, da je brezbožni komunizem največja nevarnost za slovenski narod. Ako bi molčal, bi mu zgodovina lahko očitala, da ni vršil svoje dolžnosti, da se ni zavzel za krivično preganjanje in zatiranje. V svojem delu kot škof je bil tako plemenit, da je pomagal vsem, ki so potrebovali pomoči, kadar je bilo potrebno, tudi nevarnim in komunistom.

Škofa Rožmana bomo bolje spoznali, ako ga danes presojamo tudi z vidika njegovega dela za izvajanje osnovnih človeških pravic.

P. Fortunat OFM

PRATIKA 1980

CLEVELAND, O. — Ta mala knjižica, prav za v žep, pa vendar toliko bogastva v nje, da se načuditi skoraj ne moreš. Ima le 160 strani, pa imajo v njej prostora vsi nam znani svetniki in še vreme vam lepo napovedujejo, morda še kaj boljše, kakor naši vsakdanji vremenoslovci iz vseh postaj, ki se tako čudno nasprotujejo, kakor da bi eden bil v Afriki, drugi v Evropi in tretji v Aziji.

Matija Valjavec je zapisal:

Daleč sem doma,
duh pa vsak dan roma,
roma dan za dnem
do doma.

Najbrže, da tudi Pratika med nami uživa to prednost, ker nobena knjiga nima toliko bralcev kot prav ona.

Ko jo prebiram, kar prav dam našemu velikemu pisatelju Ivanu Cankarju: Slovenski narod je sicer ubog, toda njegova kultura je velika, tako velika, da se zdi bogatim narodom nemogoča — kakor prelepa krizantema v gumbnici raztrganega berača.

V Pratici bomo našli, da ni koristno vsakdanje kopanje, da so razni čaji koristni za naše zdravje, morda bolj kot tiste kroglice, ki jih drago plačujejo v naših drogerijah. Zvedeli bomo, kako vremenjski pojavi vplivajo na naše življenje. (Morda koga luna trka?) Prišli boste na jasno, kaj so sekte, o katerih govorimo, ko mislimo na razcep-ljenje verskih skupin. Kar neverjetno se vam bo zdelo, ko boste primerjali čudno podobnost smrti našega predsednika Lincolna in Kenneydyja. Nekje bomo celo našli odgovor na tragičnost našega sedanjega življenja: Slabičji smo, ker se nismo naučili samopovedi, ker ni sledu o duhu posta.

Pa če bi mogli kar tu najti, ker vse Pratika vsebuje, bi ne segli po njej. Je to drobna knjižica, pa najdemo v njej neverjetno veliko poučnega,

FRANCKU

Kako se razbobotila jesen
je spet med polji, brdi in gorami,
odkar odšel si, da smo revni, sami
v somraku dvomov in nevere tem.

Spominjaš se rdečice trepetljik,
škrlata hrastov, bujnega ornata
lovorja, smrek in vitkih bukev zlata?
Nad njimi je odmeval orla krik...

Se so gore in vpadajo se v morja
in plime v daljna pluskajo obzorja,
nad njimi spreletava se galeb.

"Mračni se," pisal si. "Že gine breg,
rasto valovi, zibljejo moj brd,
vendar, kdo ve, kdaj bom pristal in kod..."

O, da smo vedeli, kje boš pristal!
Ne, bolje je, da nismo do takrat,
ko smrt je našla pot do naših vrat,
povedala, da boš za večno spal.

Med morjem in gorami si živel,
ob morju shodil, se v gorah krepil,
močan kot hrast, lep kot galeb si bil,
noge v gorah, srce na morju imel.

Zdaj te ni več. Le grob jesen krasi
in zime sneg in cvetje, ko pomlad
spočne, kar bo jeseni spet zaklad.

Poletja ni. Prešlo je, ko galeb
srebrnobel kot ključ nebeskih vrat
se je razjokal — tvoj mrtvaški svat.

Vemo, da mirno spiš in prost si vsega,
nič več ujetnik časa in prostora,
kjer vsak zemljan po božji volji mora
živeti, dokler ne doseže brega.

Se mar zdaj našim le smehljaš solzam,
kot mrklam sanjam more v temni noči,
grozoti bede, ko nam ni pomoči,
dokler je ne prinese smrti dan?

Pomagaj nam, ujetim v grozo teme,
da preživimo noč življenja,
do nove, večne zore

v pravo luč rešenja
in eno bomo vsi
kot smo bili...

Miro Čokelj

"Lipa" vabi

GENEVA, O. — Pevski zbor "Lipa" bo priredil svoj koncert v soboto, 17. novembra, ob pol 8. zvečer v Y.C.C. Hall, W. Main, Geneva, Ohio. Dvorana se lahko najde, tudi za parkiranje je dovolj prostora.

Zbor je bil ustanovljen pred dobrim letom na željo nekaterih pevcev, da bi se ohranjela dediščina naših očetov. Pevsko sobo je dala na razpolago šola v Genevi. Težje pa je bilo dobiti zadostno število dobrih pevcev in pevk posebno takih, ki znajo oba jezika. Tudi to se je uredilo. Nekaj pevcev in pevk res ne zna slovenskega jezika, radi se pa nauče izgovorjave in radi prepevajo slovenske pesmi. Na sporedu so same slovenske pesmi. Par pesmi bo sicer zapetih v angleščini, toda to so lepe prestave pesni-ka Ivana Zornaha, kot na primer: Moon is shining, clock is striking (Luna sije), ali pa: At Dusk (O mraku): From yonder steeple chimes the bell... Spored ni predolg, ne prekratek, tako da bo zadovoljil vsakega. Zbor vodi France Zupan. Po sporedu bo seveda domača zabava; tudi za hrano in pijačo bo dobro preskrbljeno.

Prav je, da je tudi na vzhodni strani Clevelanda kulturna ustanova, to je pevski zbor, ki goji slovensko pesem, saj prihajajo pevci iz Painesville in pa daleč od Conneautaa, kar ni majhna žrtev, posebno ob slabem vremenu. Naša slovenska dolžnost je, da jih podpremo s svojo udeležbo.

Darinka Debevec

ljava Vas pri uredništvu, kakor tudi vse Slovence!
Kristina Martinac

Naknadna zahvala darovalcem Treh far

CLEVELAND, O. — Najlepša hvala za popravilo cerkev pri Treh farah. Tudi gospod župnik Pavel Verderber v Metliki se vsem lepo zahvaljuje in se vseh spominja v molitvi pri sv. maši.

Naknadno so darovali:

Po \$20: Marij Nemanic, Ida Nemanic, Valeria Miklovic, Marija Matkovic (Kanada).

\$10: Danica Čemas.

Po \$5: Agnes Sodja, Marta Rejakovic, Stefanija Rozman.

Najlepša hvala!

Matt Hutar
Milena Dovič

Iz naših vrst

Chicago, Ill. — Spoštovano uredništvo! Oprostite, ker sem se zakasnila s poravnavo naročnine. Hvala lepa za opozorilo. Ker sem dolgoletna naročnica Ameriške Domovine, Vam po pravici povem, da ne bi mogla biti brez nje ne jaz in ne moj mož. Res smo zelo prikrajšani pri treh številkah na teden. Trikrat na teden je pa vseeno boljše kakor nič!

Zeliva Vam veliko novih naročnikov in upava, da naju bo Ameriška Domovina še mnogo let obiskala. Pozdrav-

KANADSKA DOMOVINA

Slovenska demonstracija

TORONTO, Ont. — Na povziv gg. Otmarja Mauserja in Petra Urbanca od Slovenskega narodnega odbora se je odzvalo na slovenski narodni praznik 29. OKTOBRA 1979 30 oseb, ki so javno s plakati protestirale pred italijanskim konzulatom in avstrijskim klubom Edelweiss v Torontu. Protest je bil zaradi manjkajoče globalne zaštite slovenske manjšine v Italiji, kot jo predvideva člen 6 italijanske ustave in zaradi neizpolnitve nekaterih določb člena 7 avstrijske mirovne pogodbe. Italijanski konzul je sprejel delegacijo naših rojakov, ki mu je ob tej priliki izročila spomenico za italijansko vladno.

Poročevalec

Kako praznujejo Božič v današnji Sloveniji

TORONTO, Ont. — Splošno znano je, da je Slovenija izmed vseh jugoslovanskih republik do vere najbolj odklonilna. Kar je danes še dopuščenega, je po F. Setincu: *intimna vera*. Verniki naj verujejo, hodijo v cerkev naskrivaj. Vse to v nameri postopoma, toda zatrdno vero in še posebno njen vpliv sčasoma uničiti. Režim bi seveda rad, da bi vse njegovo delo pri zatiranju vere bilo tajno, odprta konfrontacija ne odgovarja, ker škodi ugledu partije, lahko povzroči izbruh nevolje med ljudmi in končno tudi ugled v inozemstvu pada.

Lokalne partijske celice pa seveda mnogokrat delajo po svoji glavi in tako pride do mnogih neprijetnih dogodkov kot je, recimo, bilo polivanje nadškofa Vovka z bencinom, poskušanje preprečiti birme, vandaliziranje za časa polnočni o Božiču itd., — vse stvari, ki jih CK KPS ne vidi rad, vsaj ne v taki formi.

Po izrecnem dovoljenju prizadetih podajamo mal povzetek takega verskega konflikta, ki se je zgodil v Zelezniških v Selški dolini. G. Gortnar Blaž, upokojenec in mežnar v Zelezniških, član Zveze borcev in član drugih družbeno-političnih organizacij, je javno izstopil iz vseh gornjih organizacij in to utemeljuje takole:

“Dne 24. decembra 1976 sem naprosil štiri sovaščane, da so sorazmerno potihem s kem beljem udarjali na zvon ob trideset na polnoč tik pred polnočnico. Zaradi tega tradicionalnega zvonjenja sem bil kaznovan z globo 88.000 starih dinarjev.”

G. Gortnar v pismu, ko javlja svoj izstop iz organizacij, pravi med drugim: Mladina je isto noč ob 2. zjutraj metala petarde, da je vse minilo brez opomina, kaj šele kazni. Omenja tudi težko kazensko dejanje proti vernikom leta 1949. Njegovi sinovi so v tistem času v cerkvi sv. Frančiška pritrkavali k polnočnici. V naglici so potem hiteli v glavno cerkev k polnočnici in so pozabili ključ v vratih. To je izkoristil takratni sekretar KP občine Zelezniški in obenem predsednik zadruge kovinarjev NIKO, da je vdril s svojimi pajdaši v cerkev. Porazili so vse vrvi pri zvonovih, urne uteži, razbili uro, da se danes ni popravljena in sploh v cerkvi z železnim kolom napravili veliko opusto-

LUDVIK ČEPON:

Ob obisku v Rusiji

Vtisi in misli.

Gostoljubnost je ena izmed priznanih odličnih lastnosti slovenske rase. Mi, Slovenci sami, smo med drugimi narodnostmi znani kot zelo gostoljubni narod. Rusi v tem primeru gotovo za nami ne zaostajajo.

Na izletniški ladji po materi reki Volgi iz Volgograda (Stalingrada) proti Črnemu morju me je v ladijskem salonu zvalila k mizi razposajeno razigrana skupina delavcev, ki so se peljali na plačane počitnice iz severa k obalnemu plažam Črnega morja. Po prvem plačnem pivu so se kar vrstili in prepirali, kdo mi bo dal za šene. Kakorkoli sem se branil, ubraniti se nisem mogel. Seveda sem se moral potem jaz sam od svoje strani spoznati. Ne morete si misliti, na kakšen odpor sem naletel, ko sem se skušal oddolžiti in plačati za celo omizje. Jaz gost? Nikakor! In to ni bila samo olikanost od njihove strani, vzeli so stvar za resno. Vodnik, ki je opazil naše “prerekanje”, mi je rekel v angleščini, tako da ga oni niso razumeli: “Nikar ne skušaj in ne sili. To bi bila zanje prava žalitev”. Slovanska gostoljubnost! Vsevprijetno so medtem dajali svoje naslove s prošnjo, naj jim pišem iz Amerike.

Na vožnji po Črnem morju sem se na ladji iz Jalte v Odeso seznanil z rusko družino mladega inženirja z dvema otrokoma, sinom in hčerko. Z fantičem, ki mu je bilo kakih 10 ali 11 let, sva kar naenkrat postala velika prijatelja. Ko je zvedel, da sem iz Amerike, za njegovo otroško dušo, otroško domišljijo iz one same Indije Koromandije njegovih sanj, in ko je našel, da se lahko pomenim z njim v njegovem materinem jeziku, je bil stalno okrog mene. To je bila pač v njegovem mladem življenju za njega prvič prilika, da se mu je preko mene odprlo okence v daljnji tuji svet, četudi le megleno in za enkrat samo za širino ozke špranje. Od obeda in večerje mi je prinašal svojo porejlo sadja: jagode, jabolka, hruške. Seveda sem jih moral vzeti, da ga ne bi užalil. Prinašal mi je kazat tudi vse spominčke, ki jih je kupil v Jalti. Enega mi je vsilil. Prinesel sem ga s seboj in ga še imam: majhen kompas, vreden kakšnih 30 kopejk-50 centov. Z otroško zaupnostjo me je naviral, da mu moram za gotovo pisati, ko se vrnem nazaj v Ameriko. “Saj veste”, ga je tukaj v prošnji podprla mati, “da bi se Boris (to je bilo njegovo ime) rad hvalil pred svojimi tovariši, Mladimi pionirji, da ima prijatelja v Ameriki in da mu je pisal”. Majhna dodatna prošnja je bila, naj mu pišem po njihovem (v cirilici), ker naše pisave (latinice) ne zna brati. Rad sem obljubil in obljubo tudi izpolnil. Vso srečo v življenju, moj mladi prijatelj Boris!

Šenje. Za zaključek so v zakristiji pustili svoj kulturni pečat: človeško blato. Na sodnijski razpravi je potem G. Gortnar Blaž po sporazumu z župnikom krivcem se odpustil in niti ni zahteval odškodnine. Upal je, da se bo na ta način dosegla neka verska strpnost, ki bi omogočala skupno mirno življenje.

Dr. Peter Urbanec

Nič me ni motilo, ko sem zvedel, da je Boris Mlad pionir, to je, kandidat, novic za članstvo komunistične stranke. Kako bi tudi moglo biti drugače v njegovem primeru. Po vladnem vzgojnem načrtu so vsi otroci tako rekoč avtomatično vključeni v zvezo Mladih pionirjev, ki je prva stopnja pmladka komunistične stranke, čeprav jih v resnici procentno le majhno število res postane pravi člani s partijsko izkaznico. Saj vemo, da je pravih članov komunistične partije z izkaznico v Rusiji — Sovjetski uniji — samo 9 procentov, to je, nekako 14 milijonov od 263 milijonov prebivalstva.

Če bi bil jaz rojen v Rusiji v letu, v katerem je bil rojen Boris, in to sin vladno zaposlenega očeta inženirja, ki je tudi bil sam rojen že v komunistični Rusiji, kaj drugega kot Mladi pionir bi bil tudi jaz sam. V Borisu nisem gledal najprej in predvsem Mladega pionirja, ampak otroka v mladostni nedolžnosti polnega sanj in vprašanj, produkt sodobnega ruskega ustroja, pa obenem podoživljaj in gledal v njem sebe samega dvanajstletnika, tudi polnega sanj in upanj, pa brez svoje odločitve ujet v takratni sistem in zato produkt sistema družabnih, političnih, verskih okoliščin mojih otroških let.

V tej zvezi še naslednje — v kratke premislek. Kaj vidiš in najdeš v Rusiji zavisi veliko, če ne vse, od tvojega razpoloženja, od namena, ki ga imaš z obiskom. Jaz sem skušal iskati in gledati v ruskem človeku najprej človeka. Na tej ravni ni in ne more biti nobene razlike med njim in teboj. Rus, komunist ali ne, je, kot si ti in jaz po besedah svetopisemskih trpin Joba “človek rojen od žene, krakega življenja, poln nemira... in njegovi dnevi so dninarjevi dnevi”. Kot človek, ki je po določbi Previdnosti po rodu Slovenec, sem hotel v Rusu srečati in najti najprej človeka, potem Slovana, potem Ruso, potem državljana in podložnika komunistične države, šele potem komunist, če je sploh bil vpisan komunist, in dalje, četudi pravega komuniste s partijsko izkaznico v žepu, v koliko prepričanega, v koliko po srcu komuniste.

Če si pripravljen v takem razpoloženju se približati ruskemu človeku, se s tem vpišeš v šolo, kjer se učiš spoznavati, razumevati, sočustvovati, odpustiti. Dodaten sad in uspeh te šole je potem to, da se tudi sam zopet počutiš bolj človeka in predvsem najprej človeka.

In še malo naprej v tej zvezi. Tisti, ki smo se v letu 45 umaknili na Koroško in potem na Tirolsko, se dobro spominjamo, da nas dobri tirolski nemški ljudje niso nič spraševali in silili v nas z vprašanji: kedo, odkod, zakaj, kam in še vse drugo. Gledali in videli so v nas samo telesno in duševno utrjene lačne ljudi begunce in po človeško delili z nami tisto malo, kar so jim vojna leta pustila.

Eden od naše ameriške turistične skupine je bil precejšnja “živina” na Wall Street denarni borzi. Potoval je v Rusijo z določenim namenom, da se na svoje oči prepriča, kako nazadnjaška je Sovjetska Rusija, predvsem pa, da sebi in drugim dokaže,

v kako veliki meri je družabno ekonomski sistem Sovjetske zveze ne samo pomanjkljiv, ampak naravnost porazen, vodeč v pogubo. Svoj zastavljeni cilj je z vso, ihto zasledoval. V skupini se ga je prijel ime “kapitalist”. Kakorkoli že je bil uspešen ali neuspešen v svojih odkritjih, argumentacijah in dokazih, kar se tiče gospodarstva, mu je pa v enem primeru popolnoma spodletelo. To je bil primer ne ekonomske narave, ampak primer izvedbe ruske originalne opere komponista Borodina — Princ Igor. Glasbeno, orkestralno, pevsko, balnetno je bila opera podana na res zavirljivi umetniški višini. “Kapitalistu” ni preostalo drugega, kot da se je prisilil predstaviti z nekaj več ali manj zadržanimi besedami pohvaliti. K temu ga je prisililo predvsem tudi dejstvo, da je predstavilo pohvalila njegova hčerka, ki se je na take kot studentka opere in baleta na samem Dunaju na take reči morala pač razumeti. Drugi v skupini smo se k temu vsemu hudomušno muzali.

Razume se tudi, da je on videl več policajev, kot sem jih videl jaz, ker on jih je hotel videti, mene je pa zanimalo toliko drugih reči, da sem nanje skoro pozabil. Opazil sem jih pa seveda na Rdečem trgu, kjer so postavljali na stotine in stotine domačinov in tujcev v vrsto, ki se je v tedu in počasi pomikala proti mavzoleju, kjer je truplo Lenina v stekleni krsti izpostavljeno na ogled. Vidni so seveda bili tudi znotraj Kremlja, kjer so skušali držati množice turistov na pločnikih, da ne bi ovirali avtomobilskega prometa.

Naš Wall Street izvedenec se je spodtkikal nad beračenjem v Rusiji. Kako to? Saj beračev v Rusiji ni. To drži, lahko bi rekli, stoprocentno, če gre za berače na cesti. Teh ni. Jasno je, da ima Sovjetska Rusija reveže, kot jih ima enako vsaka druga država in vsaka druga časovna doba. “Reveže boste imeli vedno med seboj”, je rekel Kristus. A danes je mati Rusija postala stroga mati Rusija, ki svojih revežev ne pusti na cesti. Kar je našega sopotnika motilo in kar je imenoval reveže, so bili otroci, ki na cesti kar hitro izvajajo ameriškega turista, se mu približajo in se začnejo motati okrog njega in ga malo boječe, bolj z očmi in z odprto stegneno roko kot z besedami, prosijo: “Chewing gum?! “In to so otroci, ki nikakor niso razcapani, raztrgani, umazani, ampak čisto lepo oblečeni otroci. Chewing gum je v Rusiji za otroke nekaj zelo zaželenega, menda ne, zato ker je tako dober, ampak zato, ker je nekaj drugačnega, tujega, ameriškega, nekaj modnega, in tudi ne zato, ker v Rusiji ne bi bilo bonbonov in sladkarij in sladoleda vseh okusov. Ko sem bil v Rusiji pred dvajsetimi leti, je bilo nam turistom zelo odločno odsvetovano dajati otrokom chewing gum, ker je žvečenje guma veljalo takrat in velja tudi še danes kot nekaj zelo neolikane. Kar se tiče otrok, je javno mnenje in menda tudi oblast postalo glede prepovedi žvečenja gumijskega bolj popustljivo in danes gleda skozi prste. Za odraslene, zlasti za ženske v javnosti, je pa to še vedno najbolj stroga tabu. Moj nasvet je pa, če nameravaš iti v Rusijo, nabaš se z žvečilnim gumijem in, povem ti, osrečil boš prenekatero ruskega otroka. Jaz se kesam, da ga nisem vzel in nesel več s seboj.

Hej! Kdo pravi, da je komunizem nespremenljiv, nepopustljiv? Chewing gum je rabil samo dvajset let, da si je vsaj deloma utrl pot v sistem. Kaj veš: danes chewing gum, jutri?!

Vesti iz Slovenije

Voda “ušla” iz jezera

CERKNICA, Slov. — Ob laki, ki skoraj vsak dan za senčijo pokrajino, in tistih nekaj kapelj, ki pade iz njih, ni dovolj, da bi napolnilo ogromno “skledo” Cerkniškega jezera. Ze dolgo je tega, ko se je voda umaknila v strugo, ki je nekaj časa leno tekla, nato pa se je ustavila in pokazale so se plitvine. Voda se je obdržala le v globokih kotanjah v strugi, kamor bodo morali ribiči v kratkem preseliti ribe, ki jih bo ta muhasta iča narave v izvirih in požiralnikih pustila na suhem.

Letošnja skoraj izjemna suša paje prišla prav kmetovalcem, ki že več let niso pokosili oddaljenejših predelov dna jezera, kajti šele po dolgotrajni suši se dno toliko utrdi, da je moč po njem s traktorjem, kosilnico ali vozom.

Težko do fresk

HRASTOVlje, Slov. — Pravijo, da imajo Amerikanci hrastovelske freske za svetovno znamenitost. Pred dnevi si je ogledalo znano delo Janeza iz Kastva 63 Amerikancev iz Washingtona, D. C., domačini pa vedo povedati, da si znameniti mrtvaški ples, izgon iz raja in druge znamenite podobe iz l. 1490 ogleda kar po več skupin ameriških gostov in da so si prejšnja leta ogledovali enega najpomembnejših umetnostnih spomenikov istrske krajevne šole tudi številni drugi gostje. Letos pa ni tako.

Kar prazna je trojedijska romarska cerkev Sv. Trojice iz 12. ali 13. stoletja, ki verno pred udarci burje tiči za četverkotnim taborskim obzidjem iz konca 16. stoletja.

Dober dan, tam Kompas iz Kopra, ali organizirate kakšen izlet v Hrastovlje?

“Ne, lahko pa se sami zapeljete tjakaj in v gostilni poiščete starejšo prijazno ženičko. Ta vas bo popeljala v cerkev. Izletov pa žal ne organiziramo.”

Podoben odgovor dobimo v izolskih hotelih. V Hrastovlje? Kje neki. In tako biser svetovne slikarske šole, ki ga je leta 1951 odkril domačin Jože Pohlen, ždi skorajda osamljen na koncu Rižanske doline, tam kjer pod vasjo Hrastovlje bivata bruhalnik Slačka baba in požiralnik v Gabru. Pravi, da je znamenita hrastovelska slikarja znana daleč po svetu in da je poleg slikarjev v cerkvi na Skrilinih pri Bermu v hrvaški Istri najbolj znana istrska umetnija.

Folklorne skupine

v Radvoljski občini
RADVOLJICA, Slov. — V kulturnih društvih v radvoljski občini imajo nad 1000 članov, ki so sodelovali v kar 370 kulturnih prireditvah in akcijah. Poleg dramskih skupin in pevskih zborov je skoraj največ nastopov folklornih skupin na raznih turističnih in drugih prireditvah.

Asfalt na ovinkih
ČRNOMELJ, Slov. — Začeli so asfaltirati cesto od Kanižarice proti Staremu trgu v občini Črnomelj. Cestno podjetje Novo mesto je z deli začelo že lani, potem ko so leto poprej domačini sami precej pripomogli k ureditvi nove cestne trase.

Novo traso, ki je razširila nekatere ovinke, so dokončno utrdili letos spomladi in zdaj zaključujejo dela na štiri kilometre dolgem odseku. Urejajo tako imenovani “doblički” ovinek, ki je bil najslabši odsek ceste in kjer pozimi zaradi ovinkov in strmega vzpona skorajda ni bilo mogoče voziti.

Cestna povezava, ki bo znatno izboljšala zveze mer Črnomljem in Starim trgom, je velikega pomena za celoten predel kolpske doline, ki je bil doslej zaradi slabih prometnih poti dokaj odmaknjen od sveta.

DOMA IN PO SVETU

Ukrepi Federal Reserve Boarda so bili sprejeti med gospodarskimi vodniki in gospodarskimi strokovnjaki v deželi na splošno ugodno kot koristni in nujni. Prevladuje prepričanje, da bodo učinkoviti, ker so trdi, če bodo le ostali dovolj dolgo v veljavi.

Nacelnik Federal Reserve Boarda Paul A. Volcker je odločen pri teh ukrepih vstrajati, predsednik ZDA Carter je izjavil, da jih podpira in jih bo podpiral, dokler bo to potrebno za uspešen boj proti inflaciji.

Splošna sodba strokovnjakov je, da bodo novi ukrepi zavrli gospodarsko rast, pospešili in poglobili gospodarski zastoj. Na dvodnevem posvetovanju vodnikov največjih gospodarskih družb v deželi v začetku tega meseca v Hot Springs, Va., so prišli ti do zaključka, da bo gospodarska rast spozleza v prihodnjih mesecih navzdol za 2% ali več, da bo brezposelnost, ki je v septembru padla od 6% na 5,8%, porastla do srede prihodnjega leta na okoli 7,1%, inflacija pa se bo do srede prihodnjega leta zmanjšala na okoli 8% od sedanje na letni ravni 13%.

Zakladni tajnik W. G. Miller in načelnik Federal Reserve Boarda Paul A. Volcker sta izjavila, da se moramo pripraviti na delno znižanje naše življenjske ravni, ko moramo letno plačevati težke bilijone dolarjev za petrole, ne da bi istočasno sorazmerno povečali svoj narodni dohodek.

MISLI

Malce zdravega razuma, malce strpnosti, malo humorja — kako prijetno bi se po-

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

BEVERLY HILLS
OFF CHARDON
3 bedroom, 1½ bath, brick & aluminum semi-ranch, double attached garage wth opener, rec. room, central air.

6 plus acres, 200 ft. frontage in Leroy. Good buy.

TURK REALTY
531-5337

MED napredaj
\$3 za kvart, \$1.50 za “pint”.
Kličite 531-1549 po 6. zvečer.
(128-130)

Lončeno kad za zelje kupim
10-20 gal.
Tel. 481-0547 od 10.-3. pop.
(128-129)

Apt. for Rent
4 Rooms upstairs. E. 68 near St. Clair. 731-7443.
(128-129)

tem dalo živeti na tem našem planetu.

—Somerset Maugham

Mi beremo svet narobe, pa mislimo, da nas vara.

—Tagore

Ce vzgajaš moža, vzgajaš samo njega, če vzgajaš ženo, vzgajaš celo družino.

—Arabski pregovori

Zakaj se čedne ženske močijo s pusteži? Ker se inteligentni moški nočejo ženiti s čednimi ženskami.

—Somerset Maugham

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

Popravilo hiš

Za vsa popravila na hiši, zunanaj in znotraj, kličite 881-0683 po 5:30 zvečer.

(X)

Looking for couple to do light janitorial work at the Willoughby Office Bldg. Suite available plus salary.
Call 732-7880

(X)

Stanovanje v najem
4-sobno stanovanje s kopalnico na E. 73 St., severno od St. Clair oddamo 881-3722.

(X)

PART TIME OR FULL TIME
WOMAN TO CLEAN DOWNTOWN STORE. EASY HOURS. GENEROUS HOURLY WAGE. CALL MR. KANE 621-5745.

(125-130)

House for sale
7 Room single, E. 70 St. South of St. Clair. Aluminum siding. Carpeting and basement. Call 486-1892 after 5 p.m.

(125-130)

For Sale
Euclid, Ohio
Quality 4 bedroom ranch. Attached garage. Near St. Williams. \$62,000. Call 731-6423.

(125-130)

Automatic Acme
Set Up and Operate

\$9.00 per hour.
Plus Company paid hospitalization
Dental Care — Pension Plan
Disability and Life Insurance.
Minimum 6 years experience in close tolerance work.
Interview by appointment only.

944-9000

(125-129)

Kupim sreberne kovance
Plačam 1000%.
Kličite 238-0469

(126-129)

Stanovanje v najem
Stanovanje z eno spalnico, zgoraj, oddam na St. Clairju odraslemu moškemu.
Kličite 238-0469

(126-128)

FOR SALE
21 Slovenian Player Piano rolls, \$35.00.

Call 531-5605

(128-129)

Cleaning Woman Needed
1 or 2 days a week. Richmond Hts. Call 486-8921.

(128-124)

Mature lady to provide companionship and cooking for older woman. Full week or partial. References.
932-3992

(128-129)

Apartment for Rent
1026 E. 74 St. 5 Rooms and bath upstairs. Adults only.

(128-130)

Vaclav Beneš-Třebizský:

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

"Delaj po svojem razumu; mi smo ti obljubili zvestobo že pred leti, ohranili smo jo neomadeževano do danes in ti jo ohranimo celo svoje življenje..."

"Celo svoje življenje!" sta spregovorila za Černinom kakor iz enega grla Bavor Strakonicki in Ratmir s Krasikova.

"Le da bi vam mogel vse povrniti. O vaši zvestobi ni

sem nikdar dvomil. V Boga, svetega Vaclava in vas sem upal v najtežjih dneh, ki so prišli nad me... Moja hvaležnost vam je zagotovljena. Moj brat se ni spremenil; če ga hvalijo Pražanje, mu tudi jaz ne odrečem svoje hvale, če da Bog, in gotovo mi pritrđite tudi vi!"

"To dajta Bog in sveti Vaclav, svetli gospod, v katera tudi mi slavimo vse svoje u-

panje!"

Po dolini se je že razlegalo samo temno šumenje, kakor kadar v vročih poletnih dnevih rojijo čebele.

In kdor bi bil šel od tod oddaljen le pol ure, bi nikakor ne bil mogel reči, da tabori tu češki vojvoda, ki trajno diči svojo glavo s kraljevsko krono in jo zagotovi tudi svojim potomcem.

Premislil se je zopet zatopil v misli, kaj počne gospa Adleta, kaj Vratislav in Draguška? Niti tega ni opazil, da je že somrak, da so megle postale čudno goste, kakor da mu hoče pomagati tudi narava. Kaj stori brat, ko ga zagleda iz obličja v obličje, — če ga sploh zagleda? Pri srcu mu je bilo tako čudno. V jasnih dnevih je s tukajšnjih višin baje videti Višegrad... Današnja noč in jutrišnji dan odločita o vsem njegovem bodočem življenju, o tem ali se bo moral še vedno potikati za mejami, ali sede na očetovski prestol. In od tod tako težke, globoke misli. Če bi vladal v Pragi kak drug njegovega rodu, bi šel nadenj drugače in bil bi prost vseh skrbi. Toda potegniti meč proti Vladislavu? — In to vprašanje ga je mučilo bolj in bolj, tudi ko je že sedal na konja in dajal za pohod proti Pragi.

"Kaj praviš, Drslav?"
"Da bi nam le ne bilo treba sramotno nazaj."
"Oho, Drslav! — To se ne zgodi, kakor gotovo se ime-njem Bavor. — Če ne bo ho-

tel, udarimo na utrdbe sami — proti njegovi volji; — na Hradčanih ga posadimo na prestol — tudi sami. — Videli bomo, kdo se nam more upirati! — Pravim ti, Drslav, videli bomo!"

Gospod Bavor Strakonicki je skoraj kričal in nehoti je zazvenel težki meč ob njegovem boku.

"Nekako spremenil se je. Drugače ga je bil sam ogenj, pri Zdicah sem se ga skoraj bal in sem mislil, da iskrene njegovih oči zažgo slamnate strehe, in zdaj govori vsak dan manj..."

Veliki prior se je nad Premislom skoraj jezil. Tolikih okoliščin ni bil navajen.

"Vojaštva nam preostaja. Kaj je torej treba razmišljati!"

Gospodje so umolknil, vojvoda je obdržal konja in čakal, da ga doidejo.

"Verujte, moji zvesti, moj vranec je, kakor da ima na noge privezane cente! Ne vem, kaj je to!"

"Drugih Zdic se ne boj, jasni gospod. To pot imaš okoli sebe nekoliko zanesljivejše ljudi in nekoliko zvestejša srca!" je odvrnil Černin.

"Je že tako, da je človeku mnogokrat v duši tesno, in je on najbližje svojega cilja!" je pristavil Ratmir s Krasikova.

Le Bavor Strakonicki je molčal in gladil svojega sivca po grivi. Pot je bila težavna, konji so se večkrat spo-

taknili in pešcem so se noge zadirale v sneg.

"Aj, smo že pri Voltavi. Kje so brodovi!"

Vse je pripravljeno, svetli vojvoda. Saj te čakamo že nekaj tednov, in ti si kakor da si pozabil na nas... Samo da si že tu!"

In res! Stari prevoznik se ni lagal, natemnih voltavinih vodah se je belilo več širokih brodov.

Premislil je začutil na roki vroč poljub...

"Pozdravljam te, gospod — pozdravljam, — in pod Višegradom te pozdravijo moji znanci prav tako srčno."

Stari prevoznik je veselja skoraj zajokal.

"Kako me poznaš?"

"Če bi bil slep na obe oči, bi te poznali, gospod moj! — Sicer je noč, temna noč, toda mojim očem ni ušla še niti ena škuka, — niti ena, pravim... Ali je vse gotovo?"

"Gotovo!"

"Torej z Bogom, svetli vojvoda!"

Šest brodov naenkrat je odplulo od brega. In niti cela ura ni pretekla, ko je bila prepeljana cela Premislova vojska. Bistrim očem, ki so se ostreje in ostreje upirale v megle, se je zdelo, kakor da prihaja žar, katerega je v jasnih nočeh videti več ur dalec do sem. In radostno so zarezgetali tudi konji, kakor da se več ne morejo premagovati. Vojvodin vranec je veselja, da so že pred Prago, poskočil, stresel z grivo in zamahnil z repom.

IX.

"Tvoj brat se vrača, jasni vojvoda... V njegovi vojski so naši najzagrizenejši sovražniki!"

Knez Vladislav je bil, kakor da je to novico že pričakoval. Niti obrvi nad očmi se mu niso zganile. Le poslednji stavek ga je nekoliko vznemiril. In zato je vprašal: "Nemci?"

"Černini, svetli vojvoda... Strakonicki Bavor... Krasikovski..."

"Zbal sem se že, da so v njegovi vojski Nemci..."

"Ne bilo bi tako hudo, kakor da so v njegovi družbi ti..."

Smečenski Borita je izgovoril vsako besedo s posebnim poudarkom. Ni mu bilo mogoče razumeti, da je Vladislav tako brezskrben. Saj mu gre vendar za knežjo krono. Gre tudi za njihovo lastno varnost. Smečenski Borita je imel v mislih svoje sodeluge in prijatelje, ki so se bali Premislova prihoda kakor nočne prikazni.

"Vse poravnava v prijateljstvu; moj Bog, saj sva si brata."

"Gospod — v prijateljstvu?"

"Tako upam!"

"On prihaja proti tebi s silno vojsko in ti se hočeš poravnati prijateljskim potom? — Gospod moj! — In kaj bo z nami?"

"Moj brat je pravičen, — nikomur ne stori nič zalega, vojvodski prestol pripada po pravici njemu — nikakor meni —"

"In ali veš, kaj namerava storiti?"

"Kako naj bi vedel..."

"Spomni se gospod, da so posamezni člani vašega rodu stali drug proti drugemu trdovratnejše kakor najhujši sovražniki. Blagovoli mi odpustiti to opazko... Bila je potrebna. Spomni se Sobeslava s priimkom 'kmeti knez'."

in temu še ni tako dolgo."

"Premislil si to..."

"Premišljati je že prepozno gospod! — Treba je najhitrejših dejanj. V pol dneva zbe-

remo dovolj močno vojsko, da se bomo lahko merili z gospodom bratom. Odpusti, gospod moj, da govorim morebiti več, kakor bi se spodobilo."

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

4853 East 62 St.

431-2888

17010 Lake Shore Blvd.

431-6306

GRDINOVA TRGOVINA S POHISTVOM

15301 Waterloo Road

431-1238

NEW ENLARGED & REVISED EDITION!

SLOVENIAN INTERNATIONAL COOKBOOK

WOMEN'S GLORY - THE KITCHEN

To order, send \$6.00 including postage per copy to:

Slovenian Women's Union

431 N. Chicago Street — Joliet, Ill. 60432

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostjo naznanjamo prijateljem in znancem, da je umrla naša draga sestra, svakinja in teta

SOPHIE F. KASIC

Rojena je bila 1. oktobra 1919 v Clevelandu, Ohio.

Zaposlena je bila pri T.R.W. kot monterka 32 let. Bila je članica Društva sv. Ane št. 4 ADZ.

Umrla je 1. avgusta 1979 v Univerzitetni bolnišnici za srčno kapjo. Pogreb je bil 6. avgusta 1979 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in od tam na pokopališče Kalvarija.

Hvaležni smo župniku Jožetu Božnarju za opravilo vseh cerkvenih pogrebnih obredov s sv. mašo in pridigo. Somaševal je msgr. Alojzij Baznik in se mu za pozornost lepo zahvaljujemo. Orglal, je in pogrebno sv. mašo spremljal s petjem g. Janez Rigler, za kar se mu lepo zahvaljujemo, prav tako njegovi sopevki.

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so umrlo prišli kropit in molili za pokoj njene duše, posebej še članicam Društva sv. Ane, ki so glasno molile rožni venec.

Bog naj v obilni meri poplača vsem, ki so s cvetjem okrasili mrtvaški oder in vsem, ki so darovali za sv. maše in druge dobre namene.

Zelo lepo se zahvaljujemo udeležencem pogrebne sv. maše in pogrebnega spreveda, posebej še Mary Korkush in Vicki Masiewicz iz Kanade, članom družine Perushek, Schultz in Volk iz Wisconsin ter Margareth Nehr iz San Antonia, Texas, sodelavkam od T.R.W., še posebej pa smo hvaležni nosilec krste.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam brzojavno, telefonično ali osebno izrazili svoje sožalje in sočustvovanje z nami.

Zakrajškovega pogrebnemu zavodu se prav lepo zahvaljujemo za vso postrežbo in skrbno vodenje pogrebnega spreveda.

Predraga sestra, svakinja in teta. Zelo lepo smo se vedno med seboj razumeli. Zelo za Teboj žalujemo. Vedno nam boš ostala v lepem in hvaležnem spominu. V nebeški domovini pa si se sešla s svojo materjo, očetom in ostalimi člani naše družine. Počivaj v miru.

Zalujoci:

FRANK — brat;

FRANCES, ANTOINETTE, poročena PETRANIC,

ANN, poročena FISCHER — sestre;

THEODORE PETRANIC — svak;

THEODORE ml. in JOHN PETRANIC — nečaka,

MARIE PETRANIC in MARY ANN, por. FORBES —

nečakinji, 3 pranečaki ter ostali sorodniki.

Cleveland, Ohio, 14. novembra 1979.

ČE SE SELITE

Izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERISKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Moj novi naslov:

MOJE IME:

Moj stari naslov:

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

IN MEMORY OF**BERTHA LOBE**

For her dedication and unselfish work with

Slovenska Pristava.

Our deepest sympathy to the family, rela-

tives and friends in the name of the Slovenska

Pristava Committee.

JOSEPH LEBEN, President

and Officers and Members

of Slovenska Pristava

**"NOVEMBERFEST" PRI SV. VIDU
16., 17., IN 18. NOV.**

Petek, 16. novembra

Ribja pečenka in sarma ob 5.
pop. Začetek festivala ob 6.30
zvečer

Sobota, 17. novembra

Sveže ali prekajene slovenske
klobase in kislo zelje.
Kosilo od 5. ure naprej!
Začetek festivala ob 6.45 zvečer

Nedelja, 18. novembra

Kosilo - kokoš in pečena
govedina - od 11.30 dop.
do 2. pop.
Festival od 12. do 9.30 zvečer

Sendviči vsak dan!

Prodaja krofov:
Sobota jutraj.

PRIDITE!